

BIOSECURITATEA, BIOTERRORISMUL ȘI SECURITATEA NAȚIONALĂ

Ivan Petcov¹, Anatolie Bulgac¹, Ina Petcova², Nicolae Gasnaș³, Valeria Petcov⁴

Conducător științific: Anatolie Bulgac¹

¹Catedra de medicină militară și a calamităților, USMF "Nicolae Testemițanu", Chișinău, Republica Moldova

²Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, USMF "Nicolae Testemițanu", Chișinău, Republica Moldova

³Ministerul Apărării, Republica Moldova

⁴Centrul Stomatologic Universitar, USMF "Nicolae Testemițanu", Chișinău, Republica Moldova

Introducere. Omenirea se confruntă cu o varietate de amenințări, printre care e terorismul. Bioterrorismul - utilizarea intenționată a virusilor, bacteriilor sau altor agenți biologici pentru a afecta sănătatea sau a provoca deces oamenilor, animalelor sau plantelor. Utilizării bioagenților persistă și în prezent. **Scop.** Biosecuritatea este de natură interdisciplinară și necesită o abordare complexă pentru a spori măsurile de prevenire și combatere a utilizării agenților biologici sau toxinelor. **Material și metode.** Studiul are caracter descriptiv-analitic bazat pe 70 de articole relevante în domeniul biosiguranței, siguranței alimentare, securității naționale, noțiunilor de biosafety, biosecurity, bioterrorism. Materialele utilizate în articol au fost selectate din surse deschise de profil medical din PubMed, Medline, Embase, și CINAHL. **Rezultate.** Agenții biologici sunt preferați în atacurile teroriste, pot fi produse relativ ușor, rapid cu costuri reduse, cauzează un număr mare de îmbolnăviri, suprasolicite sistemele de sănătate, generează panică, afectează ordinea publică. 3 modalități de utilizare: atacuri directe asupra sănătății umane, atacuri asupra agricultura cu efecte economice semnificative (distrugerea culturilor, reducerea producției alimentare), creșterea prețurilor și afectarea nutriției populației. Destabilizarea situației politice, prin exploatarea reacțiilor sociale la măsurile guvernamentale considerate ineficiente, erodarea încrederii în autorități. **Concluzii.** Bioterrorismul reprezintă o amenințare reală la adresa securității naționale. În contextul evenimentelor regionale și mondiale actuale este necesar de consolidat eforturile structurilor abilitate în elaborarea unui ghid național de combatere a bioterrorismului. **Cuvinte-cheie:** biosiguranța, biosecuritate, terorism, securitatea națională.

BIOSECURITY, BIOTERRORISM AND NATIONAL SECURITY

Ivan Petcov¹, Anatolie Bulgac¹, Ina Petcova², Nicolae Gasnaș³, Valeria Petcov⁴

Scientific adviser: Anatolie Bulgac¹

¹Department of Military and Disaster Medicine, Nicolae Testemițanu University, Chișinău, Republic of Moldova

²Natalia Gheorghiu Pediatric Surgery, Orthopedics and Anesthesiology Department, Nicolae Testemițanu University, Chișinău, Republic of Moldova

³Ministry of Defense of the Republic of Moldova, Republic of Moldova

⁴University Dental Center, Nicolae Testemițanu University, Chișinău, Republic of Moldova

Introduction. Humanity faces a variety of threats, among which terrorism remains a significant concern. Bioterrorism-intentional use of viruses, bacteria, or other biological agents to harm the health or cause the death of humans, animals, or plants. The use of bioagents in acts of terrorism persists today. **Objective.** Biosecurity is inherently interdisciplinary and requires a comprehensive, coordinated approach to enhance measures aimed at preventing and combating the use of biological agents or toxins. **Material and methods.** The study has a descriptive-analytical character based on 70 relevant articles in the field of biosafety, food safety, national security, biosafety concepts, biosecurity, terrorism, bioterrorism. Materials used in the article were selected from medical open sources from PubMed, Medline, Embase, and CINAHL. **Results.** Biological agents are favored in terrorist attacks, can be produced relatively easily, quickly and at low cost, cause a large number of illnesses, overload health systems, generate panic, affect public order. 3 ways of use: direct attacks on human health, attacks on agriculture with significant economic effects (destruction of crops, reduction of food production), increase in prices and affect the nutrition of the population. Destabilization of the political situation, by exploiting social reactions to government measures considered ineffective, eroding confidence in the authorities. **Conclusion.** Bioterrorism constitutes a tangible threat to national security. In light of current regional and global dynamics, it is imperative to strengthen institutional efforts and develop a comprehensive national strategy or guide for combating bioterrorism. **Keywords:** Biosafety, biosecurity, bioterrorism, national security.